

HE 178/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksen, MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutosten ja Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi & LA 17/2023 vp Lakialoite laiksi merenkulun ympäristön suojelun muuttamisesta. Liikenne- ja viestintävaliokunta, 15.11.2024.

Suomen ilmastopaneeli

Kati Koponen, Heikki Liimatainen, sihteeristö Sally Weaver

Taustaa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan erinäisiä päivityksiä merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksen, MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutosten ja Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi. Esityksessä ehdotetaan uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämistä täydentämällä EU:n uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden sääntelyä meriliikenteessä. Maasähkön saatavuutta satamissa parannetaan asettamalla velvoite tarjota maasähköä TEN-T-verkon satamissa, mikä vähentää alusten päästöjä niiden ollessa satamassa. Esityksessä mukautetaan kansallista lainsäädäntöä MARPOL-yleissopimuksen uusien päästörajoitusten mukaisesti. Lakialoite koskee käymäläjätevesien, harmaavesien, kiinteiden jätteiden ja rikkipesurivesien aluksesta päästämisen kieltämistä Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä.

Suomen ilmastopaneelin näkemykset

Ilmastopaneeli kannattaa merenkulun päästövähennyksien edistämistä. IMO:n hiili-intensiteettisääntelyn tavoitteena on saavuttaa 11 prosentin hiili-intensiteettivähennys vuoteen 2026 mennessä. Sitoutumalla sääntelyyn Suomi edesauttaisi tämän tavoitteen saavuttamista. Suomen tulee jatkaa kansainvälisillä foorumeilla merenkulun päästövähennysten edistämistä.

Ilmastopaneeli korostaa, että uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytön lisääminen meriliikenteessä on kaikin puolin kannatettavaa. Uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä annetun asetuksen täydentämisellä ei ole juurikaan ilmastovaikutuksia, sillä asetuksen keskeiset velvoitteet ovat suoraan sovellettavia kaikissa jäsenvaltioissa; nyt täydennetään kansallista sääntelyä muun muassa toimivaltaisista viranomaisista ja seuraamuksista. Ilmastopaneeli huomauttaa, että saaripoikkeuksen käyttöönottolla on negatiivisia vaikutuksia, sillä se heikentää kannustimia meriliikenteen päästöjen vähentämiseen ja vääristää kilpailua alusten kesken. Saaripoikkeuksen soveltaminen ei siten ole johdonmukaista, fossiilisista polttoaineista irtaantumista, vaikka poikkeuksen käyttö onkin määräaikainen.

Hallituksen esityksessä täydennetään jakeluinfra-asetusta. Esitys tunnistaa hyvin, että maasähkön käyttö satamissa on vain pieni päästövähennys suhteessa alusten kokonaispäästöihin, mutta merkittävä päästövähennys satama-alueilla. Ilmastopaneeli korostaa, että maasähkön käytön lisääminen on kannatettavaa myös muiden kuin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen näkökulmasta, sillä rikki-, typpi- ja pienhiukkaspäästöjen vähentämisellä on terveyshyötyjä ja meluhaitat vähenevät.

Lakialoitteen osalta Ilmastopaneeli kommentoi yleisesti, että Itämeren tilaa parantavat toimenpiteet ovat kannatettavia. Ilmastomuutos vaikuttaa haitallisesti Itämeren luontoon ja vedenlaatuun, jolloin toimet, jotka parantavat jo nyt meren kuntoa, tuovat turvaa tuleviin paineisiin.